

Ønsker bedre kontroll: Tone Steinsland mener at en differensiert omsetningsavgift vil være et positivt verktøy for eggneringen. Hun tror det vil gi bedre kontroll over nyetableringer. Foto: Bothild Å. Nordsletten

Vil kontrollere nyetableringer med differensiert omsetningsavgift

Omsetningsrådet vurderer å innføre differensiert omsetningsavgift for å sikre kontroll på nyetablering. Dette er et kjærkomment forslag for eggneringen, kom det frem på årsmøtet i Rogaland Fjør felag nylig.

BV Jane Brit Sande

– En todelt, eller differensiert omsetningsavgift vil være et positivt verktøy for eggneringen, sier Tone Steinsland.

Hun er medeier i familieselskapet Steinsland & Co, som driver rugeri og oppdrett av kyllinger til verpehøner. Steinsland er også nestleder i Norsk Fjør felag og styremedlem i Nortura.

Differensiert omsetningsavgift har blitt foreslått som et nytt produksjons-

regulerende verktøy. I praksis vil dette bety at en høyere omsetningsavgift vil tre i kraft når det er det er, eller er prognosert, overproduksjon av den aktuelle husdyrproduksjonen. Produsenter som etablerer seg, og produsenter som utvider produksjonen i et overskuddsmarked, vil få en høyere omsetningsavgift frem til markedet er i balanse.

Gjennomgang av markedsordningene
På oppdrag fra Stortinget, er det igangsatt en omfattende gjennomgang av markedsordningene. Utredningsarbeidet har vært gjennomført i arbeidsgrupper med representanter i og utenfor landbrukssektoren. Omsetningsrådet ga arbeidsgruppen for kjøtt og egg mandat om at de skulle vurdere nye produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som

«Vi må våge å si at de verktøyene som er igjen i dag, ikke er optimale»

TONE STEINSLAND

omfattes av markedsordningene. Bortfall av muligheten til å regulere markedet med eksport, gjør innføring av nye produksjonsregulerende tiltak aktuelt. Differensiert omsetningsavgift er et nytt tiltak, og også det eneste forslaget til nytt verktøy som gruppa har foreslått. Trolig vil det ikke kreve endring i forskrift for å få innført ordningen. Arbeidsgruppa påpeker at bestemmelsene må utformes på en slik måte at de ikke rammer gårdsoverdragelser.

Svingende eggmarked

Prior hadde i sin tid en fungerende ordning som sørget for god balanse i markedet. Markedssituasjonen for eggproduksjonen har vært krevende de siste 20 årene, etter at ordningen til Prior falt bort. Ifølge Steinsland er en av hovedårsakene at nyetableringer har skjedd i et raskere tempo enn forbruksveksten i sluttmarkedet. Steinsland mener at dersom differensiert omsetningsavgift blir innført, vil dette være noe alle involverte vil være tjent med.

– Slik markedet er nå, stanger vi for ofte i taket, sier hun.

– Vi må våge å si at de verktøyene som er igjen i dag, ikke er optimale. Det er vanskelig å regulere markedet slik det er tenkt. Jeg ønsker selvsagt flere nye kollegaer, men når det er fullt på markedet må vi stoppe produksjonsøkningen, og med det også nyetableringen. Overproduksjon over lang tid setter selve reguleringen i fare. I et klimaperspektiv er det lite gunstig at vi ikke får utnyttet produksjonskapasiteten optimalt fordi en må regulere bort overproduksjonen.

Steinsland sier at næringa må være langsiktig og bærekraftig. For å oppnå dette må næringa handle i riktig rekkefølge.

– Markedsreguleringen ble etablert for både bonden og forbrukeren. Eggforbruket i Norge har økt de siste årene, samtidig har prisen til bonden gått ned. Er det riktig at den veksten vi har sett i egg næringa ikke skal vise igjen på bon-

den sin bunnlinje? Snarere tvert imot. Dersom vi skal lykkes, må salget være på plass før nyetableringene får komme til, sier hun.

Venter på avklaring

Omsetningsrådet har bedt sitt sekretariat, som er Landbruksdirektoratet, om å komme med en utredning på hvorvidt det er mulig med en differensiert omsetningsavgift, og hva som vil være fordelene og ulempene.

– Jeg forventer at arbeidet med dette starter fortløpende, sier Trine Hasvang Vaag, styreleder i Nortura og medlem i Omsetningsrådet.

Hun sier at markedsregulator trenger flere virkemidler, og at differensiert omsetningsavgift er noe som vil begrense nyetableringer.

– Intensjonen med denne ordningen er ikke å hindre nyetableringer. En differensiert omsetningsavgift vil få en bonde til å tenke seg nøye om før hun etablerer seg eller øker produksjonen i et marked som allerede er fullt, sier Hasvang Vaag.

Omsetningsrådet vil også se på om den differensierte omsetningsavgiften kan bli aktuell for flere av produksjonene som er under markedsordningen. Hasvang Vaag vil ikke gi en konklusjon på standpunkt for ordningen før Landbruksdirektoratet har lagt frem sin utredning.

– I utgangspunktet er Nortura positive til differensiert omsetningsavgift, sier hun.

Trine
Hasvang
Vaag